

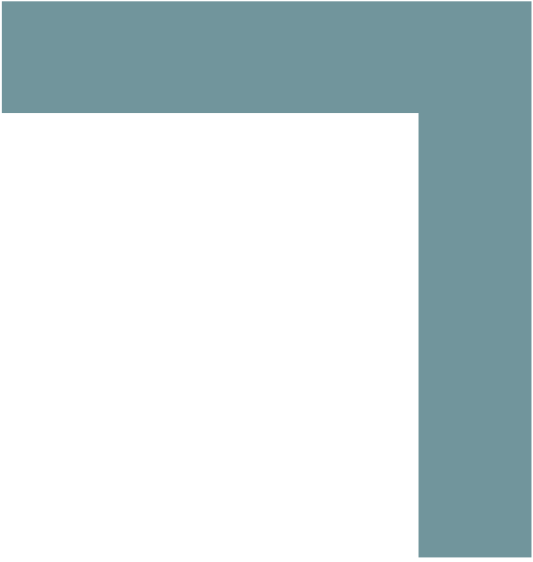

Myndigheten för
stöd till trossamfund

**ÖKAD KUNSKAP OM HEDERSRELATERAT VÅLD OCH
FÖRTRYCK KOPPLAT TILL TROSSAMFUNDENS
VERKSAMHET**

Delredovisning av regeringsuppdrag

Myndigheten för stöd till trossamfund har fått i uppdrag av regeringen att “arbeta med att öka kunskapen om hedersrelaterade frågor kopplat till trossamfundens verksamhet, däribland särskilt utforma och genomföra insatser för att öka kunskapen om gällande lagstiftning och vid behov bidra till attitydförändring om könsstympning av flickor och kvinnor, med fokus på religiösa ledare.” Dessutom ska SST, tillsammans med sex andra myndigheter, “planera och genomföra informationsinsatser riktade till flickor och kvinnor som kan ha blivit utsatta eller riskerar att utsättas för könsstympning, deras närstående, samt yrkesverksamma som möter gruppen.”

För att genomföra uppdraget planeras olika insatser riktade till diverse målgrupper: Ett ledarskapsprogram för kvinnor, ett webinarium om könsstympning av flickor och kvinnor som riktar sig till trossamfund och myndigheter, en konferens om hedersrelaterat våld och förtryck, samt framtagning av ett studiematerial, en utbildningshelg och uppstarten av studiecirklar mot könsstympning med fokus på trossamfund där sedvänjan kan förekomma.

Innehållsförteckning

1. Regeringsuppdrag	4
2. Förstudie	4
3. Genomförande av uppdrag	5
3.1. Delaktig, stark och synlig	5
3.2. Webinarium	6
3.3. Konferens om hedersrelaterat våld och förtryck	7
3.4. Utbildningsmaterial och studiecirkel mot könsstämpning	7
4. Samverkan	8
5. Bilagor	9
5.1. Inbjudan till webinarium	9
5.2. Ur marknadsföringsmaterialet till "Delaktig, stark och synlig"	10
6. Ekonomisk redovisning	10

1. Regeringsuppdrag

Myndigheten för stöd till trossamfund har fått följande uppdrag av regeringen:

Informationsinsatser

Länsstyrelsen i Östergötlands län (Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck) ska, tillsammans med Jämställdhetsmyndigheten, Socialstyrelsen, Migrationsverket, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Myndigheten för stöd till trossamfund, gemensamt planera och genomföra informationsinsatser riktade till flickor och kvinnor som kan ha blivit utsatta eller riskerar att utsättas för könsstypning, deras närstående, samt yrkesverksamma som möter gruppen, tex. elevhälsa och förskola. Syftet är att öka kunskapen om brottet könsstypning samt att få fler flickor och kvinnor som utsatts för könsstypning att söka vård. Insatserna ska genomföras i samverkan med övriga länsstyrelser och synpunkter och kunskap ska inhämtas från Statens skolverk, Myndigheten för delaktighet, Brottsförebyggande rådet och Enheten för konsulära och civilrättsliga ärenden på Utrikesdepartementet.

Ökad kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck kopplat till trossamfundens verksamhet

Myndigheten för stöd till trossamfund ska arbeta med att öka kunskapen om hedersrelaterade frågor kopplat till trossamfundens verksamhet, däribland särskilt utforma och genomföra insatser för att öka kunskapen om gällande lagstiftning och vid behov bidra till attitydförändring om könsstypning av flickor och kvinnor, med fokus på religiösa ledare. Myndigheten ska samarbeta med Jämställdhetsmyndigheten.

2. Förstudie

På grund av begränsade kunskaper kring förekomsten av könsstypning av flickor och kvinnor i olika religiösa grupper i Sverige började myndigheten sitt arbete med en kartläggning över sedvänjan. Tack var upparbetade kommunikationskanaler kunde myndigheten enkelt ta kontakt med olika personer från grupper där enligt internationell forskning kvinnlig könsstypning är förekommande och intervjua dem. Överraskande nog fanns det en relativ stor öppenhet att prata om könsstypning, men även om andra frågor som berör hedersrelaterat våld och förtryck. I vissa fall överensstämde höga siffror av könsstypning i hemlandet med förekomst av detta även hos grupper som bor i Sverige. I andra fall verkade könsstypning av flickor och kvinnor inte förekomma över huvud taget, fastän gruppen hade sina rötter i länder där könsstypning har en hög prevalens. För myndigheten var det inte bara viktigt att få mer kunskap om förekomsten av sedvänjan utan även att lyssna på personers inställningar, erfarenheter och åsikter. Denna kartläggning blev

sedan en viktig utgångspunkt i planeringen av arbetet framöver, dels för att bättre kunna utforma utbildningsinsatserna, dels för att inte missa viktiga målgrupper.

3. Genomförande av uppdrag

På grund av regeringsuppdragets tematiska bredd planerades dess genomförande i form av olika insatser riktade till diverse målgrupper:

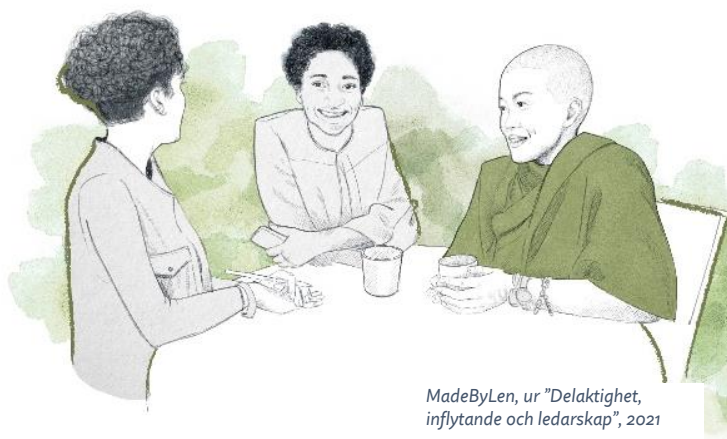
- Ett ledarskapsprogram för kvinnor,
- ett webinarium om könsstymning av flickor och kvinnor som riktade sig till trossamfund och myndigheter,
- en konferens om hedersrelaterat våld och förtryck, samt
- framtagning av ett studiematerial, en utbildningshelg och uppstarten av studiecirkel mot könsstymning med fokus på trossamfund där detta kan förekomma.

3.1. Delaktig, stark och synlig

Myndigheten beslutade att, inom ramen för regeringsuppdraget, anordna mentor- och ledarskapsprogrammet ”Delaktig, stark och synlig”, vars övergripande mål är att stärka kvinnor i trossamfund. Programmets syfte är att stimulera diskussioner och medvetenhet om kvinnors makt, representation och medverkan inom trossamfundet, att stärka kvinnors nätverk mellan olika organisationer samt att ge redskap till kvinnor att öka sitt inflytande och utvecklas som ledare.

Utbildningen med 21 deltagare från 13 olika samfund pågår från december 2021 till maj 2022 och består av två komponenter: Dels tre gemensamma utbildningshelger på Tollare folkhögskola, där deltagarna fortbildas bland annat i mänskliga rättigheter, ledarskap, jämställdhet, kommunikation och härskartekniker; dels en mentorskapsdel. För denna paras deltagare från olika religiösa bakgrund ihop och träffas mellan kurshelgerna för att stötta och stärka varandra utifrån de behov som finns. Vilka frågor paren väljer att jobba med utgår dels från egna önskemål, men också i form av mindre uppdrag som formuleras på kursträffarna. I samband med sista utbildningshelgen i maj planeras även ett Riksdagsbesök.

Myndigheten har genomfört programmet fyra gånger förut, vilket innebär att metoder och innehåll har kunnat utvecklas och förfinas under åren. Även under tidigare omgångar har frågor som berör hedersrelaterat våld och förtryck lyfts. I samband med regeringsuppdraget har detta tema dock fått en ännu mer framträdande roll. Hela ledarskapsprogrammet genomsyras av samtal kring maktstrukturer, kvinnors och flickors rättigheter samt innebörden av frihet från förtryck och begränsning när kvinnor verkar

MadeByLen, ur ”Delaktighet, inflytande och ledarskap”, 2021

som ledare och förebild i kollektivistiska sammanhang. I år ägnas en av sex heldagar dessutom helt åt samtal kring flickors och kvinnors rättigheter samt hedersrelaterat våld och förtryck. Gästföreläsare kommer bland annat att vara grundare av organisationen TRIS, som medverkar för att ge en än djupare förståelse kring mekanismer bakom, uttryck och konsekvenser av hedersrelaterat våld och förtryck. Programmet gästas precis som tidigare år även av ledande gestalter som varit drivande i arbetet mot hedersrelaterat våld i Sverige.

3.2. Webbinarium

Under myndighetens arbete med kartläggning av attityder kring könsstämpning av flickor och kvinnor kom myndigheten i kontakt med ledare och eldsjälar som, inom trossamfund i vilka det finns grupper som ägnar sig åt könsstämpning, motsätter sig dessa skadliga sedvänjor och föreställningar. En del av dessa uttryckte en önskan om att arbeta med attitydförändringar samtidigt som de även gav uttryck för olika utmaningar, exempelvis brist på resurser och svårigheter att nå fram till berörda grupper med övertygande argument.

I syfte att arbeta med attitydförändringar kring könsstämpning av flickor och kvinnor rådgjorde SST med Jämställdhetsmyndigheten kring möjliga och lämpliga metoder för att nå ut till ledare och eldsjälar inom trossamfundet för att ge dem verktyg att arbeta med frågan om attitydförändringar. Myndigheterna identifierade Sheikh Ibrahim Lethome som lämplig föreläsare, en muslimsk imam i Kenya som länge arbetat mot könsstämpning av flickor och kvinnor. Lethome är medförfattare till en rapport i vilken vanligt förekommande argument i vissa muslimska cirkel för könsstämpning vederläggs. Han har anlåtits av bland annat UNICEF och Sida för att tala om vikten av att involvera religiösa ledare i kampen mot könsstämpning.

Med lärdomar från pandemin beslutades att anordna ett webbinarium den 16 februari 2022, där Myndigheten för stöd till trossamfund samt Jämställdhetsmyndigheten gemensamt bjuder in. Formen webbinarium möjliggjorde för personer runt omkring i landet att delta, som annars antagligen inte haft möjlighet att resa till Stockholm för en eftermiddag. Webbinarieformen underlättade även för Lethome att medverka från Kenya.

Utöver Lethome medverkade även en representant från ActionAid, en ideell, internationell organisation som sedan 1972 arbetat med frågor kring jämlikhet och hållbarhet med särskilt fokus på flickors och kvinnors rättigheter. Inom ramen för detta har ActionAid utvecklat en metod som bland annat används för att arbeta med attitydförändringar kring könsstämpning av flickor och kvinnor, den så kallade *Reflection Action*-metoden. I webbinariet fick ActionAid möjlighet att presentera sitt arbete och metoden samt hur arbetet med olika målgrupper kan se ut.

Webbinariet riktade sig främst till ledare och eldsjälar inom trossamfundet och sekundärt till nationella myndigheter, länsstyrelser och andra intresserade. 148 deltagare hade anmält sig till webbinariet, varav 130 deltog. Webbinariet väckte reaktioner hos olika aktörer i samhället. SST och Jämställdhetsmyndigheten genomför en pågående utvärdering till samtliga deltagare i syfte att inhämta ytterligare synpunkter. Utvärderingen kan visa på ytterligare behov eller synpunkter som påverkar utformning av kommande insatser.

Utöver detta medverkade myndigheten på ett webinarium om religion i svensk forskning om hedersrelaterat våld och förtryck, anordnat av Institutet för forskning om mångreligiositet och sekularitet och har en pågående dialog med forskare av institutet kring dessa frågor.

3.3. Konferens om hedersrelaterat våld och förtryck

Bland de statsbidragsberättigade trossamfunden identifierade myndigheten särskilt samverkansorganen Ortodoxa och österländska kyrkans ekumeniska råd samt Islamiska samarbetsrådet som målgrupper där insatser rörande hedersrelaterat våld och förtryck (HRV) kan vara relevanta. Myndigheten efterfrågade därför intresse bland trossamfunden i dessa organ att samarbeta med frågan, varpå trossamfundet Islamiska shiasamfunden meddelade intresse.

I dialog med Islamiska shiasamfunden beslutades att en större konferens kring frågor om HRV bör anordnas. Syftet är att stärka samarbeten mot HRV mellan olika aktörer på det lokala planet, samt förtroendet dem sinsemellan; detta bland annat genom att bidra med en ökad förståelse för svensk lagstiftning och majoritetssamhällets värderingar, fördjupade diskussioner om gränsdragningar av friheter och rättigheter, samt samtal om hur religiösa krafter och föreställningar kan användas som en positiv tillgång i det förebyggande arbetet mot HRV.

Konferensen är i skrivande stund fortfarande i planeringsfasen. Preliminärt datum är satt till mitten av maj 2022. Bland tilltänkta inbjudna ser myndigheten representanter för trossamfund vars medlemmar och besökare stammar från en kontext där HRV förekommer samt myndighetspersonal som möter HRV-problematik i tjänsten.

3.4. Utbildningsmaterial och studiecirklar mot könsstympling

Studiematerial

Efter positiva erfarenheter av ”train the trainer” metoden i andra regeringsuppdrag kom myndigheten fram till att även i genomförande av detta uppdrag använda sig av denna metod, där SST utbildar personer som sedan håller i studieträffar i sina lokala församlingar eller föreningar. I synnerhet med tanke på temats känsliga natur är ett förtroende mellan utbildare och deltagare samt en förståelse för kontexten personerna befinner sig i avgörande.

I syfte att utveckla ett studiematerial som utbildarna kan basera sina studieträffar på initierade SST ett samarbete med ActionAid Sverige samt Studieförbunden Bilda och Ibn Rushd. Jämställdhetsmyndigheten kommer att involveras för att ge feedback på studiematerial och genomgång av innehåll. ActionAid, som har utvecklat en beprövad metod som används i olika länder, har lång erfarenhet av arbetet mot könsstympling av flickor och kvinnor. Därför har de fått i uppdrag av Myndigheten för stöd till trossamfund att utveckla studiematerialet med stöd av övriga samarbetspartner. Materialet kommer att kunna anpassas efter deltagarnas behov och ska fungera för kvinno-, män- och blandade grupper, exempelvis för flickor och

kvinnor som kan ha blivit utsatta eller riskerar att utsättas för könsstympling, deras närstående samt för religiösa ledare.

Utbildning av cirkelledare och studieträffar

Nästa steg i denna satsning är att hitta personer som vill utbilda sig till cirkelledare och starta studieträffar i sina församlingar och föreningar. Förstudien gav myndigheten en ungefärlig uppfattning om de sammanhang där könsstympling av flickor och kvinnor kan förekomma, varför det togs direktkontakt med berörda målgrupper för att se om det finns intresse av utbildningsinsatser i frågan. Dessutom spreds information om satsningen till samverkansorganen Islamiska samarbetsrådet samt Ortodoxa och österländska kyrkors ekonomiska råd, under webinarier, på ovan nämnt ledarskapsutbildning för kvinnor samt via myndighetens nyhetsbrev. Än så länge har myndigheten bara informerat om att möjlighet att engagera sig kommer att ges efter sommaren. Ändå har redan ett 15-tal personer tagit kontakt med myndigheten och meddelat intresse att starta studiecirkel. Många av dessa personer har också deltagit i webinarier som ett första steg i sitt engagemang.

Även under denna del av satsningen kommer samarbetet med studieförbunden att fortsätta, vilket innebär en möjlighet att ännu bredare kunna nå ut till målgruppen, att skapa synergier och, för SST:s del, att använda resurser på det mest effektiva sättet.

Efter sommaren planeras en utbildningshelg för alla cirkelledare där lördagen har formatet av en konferens, där även andra personer än cirkelledarna kan delta. Konferensen kommer att handla om att sprida information och kunskap om kvinnlig könsstympling. Söndagen kommer enbart att rikta sig till cirkelledarna och kommer att handla om folkbildnings- och samtalsmetoder, rollen som cirkelledare, hur samtal kan inledas, osv. Efter genomgången utbildning kommer cirkelledarna, med stöd av kontaktpersoner från studieförbunden, starta egna grupper i sina respektive sammanhang.

Detta samarbetsprojekt är fortfarande i ett tidigt skede. Materialet planeras att vara klart till sommaren. Utbildningshelgen planeras till i slutet av augusti/början av september och studiecirkelarna kommer att hållas under hösten.

4. Samverkan

Utöver ovan nämnda samarbeten med Jämställdhetsmyndigheten, studieförbunden Bilda och Ibn Rushd, ActionAid samt Islamiska shiasamfunden deltar SST även i regelbundna samordningsmöten med i uppdraget omnämnda myndigheter. Enskilda möten har dessutom hållits med Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck, Polismyndigheten, Myndigheten för delaktighet, Institutet för forskning om mångreligiositet och sekularitet samt utredningssekreterare för utredningen om åtgärder mot kontroller av flickors och kvinnors sexualitet (Ju 2021:16). Kontakt med olika trossamfund i samband med detta regeringsuppdrag sker på en veckobasis.

5. Bilagor

5.1. Inbjudan till webinarium

Myndigheten för
stöd till trossamfund

JÄMSTÄLLDHETS
MYNDIGHETEN

INBJUDAN WEBBINARIUM OM FÖREBYGGANDE ARBETE MOT KÖNSTYMPNING AV FLICKOR OCH KVINNOR

Välkommen till Jämställdhetsmyndighetens och Myndigheten för stöd till trossamfunds webinarium om förebyggande arbete mot könsstympning av flickor och kvinnor. Fokus för seminariet är hur religiösa samfund kan samverka i arbetet mot könsstympning.

Målsättningen med webinariet är att inspirera, uppmärksamma och involvera religiösa samfund i det förebyggande arbetet mot könsstympning av flickor och kvinnor, samt att möjliggöra för religiösa samfund och myndigheter att få lärdomar från hur arbetet genomförts i andra länder.

TID: Digitalt via Zoom den 16:e februari kl 15.00-17.00.
OBS! via Zoom-länk. Länk skickas ut några dagar i förväg.

Vänligen anmäl dig på
<https://link.webinarlive.com/EP/1D4B3E82B842D7B6>

PROGRAM

- Jämställdhetsmyndigheten informerar om myndighetens pågående regeringsuppdrag och arbete inom området att förebygga könsstympning av flickor och kvinnor.
- Myndigheten för stöd till trossamfund informerar om myndighetens pågående regeringsuppdrag och arbete inom området att förebygga könsstympning av flickor och kvinnor.
- Sheikh Ibrahim Lethome, medförfattare till rapporten "Delinking FGM from Islam" berättar om sitt arbete mot könsstympning av flickor och kvinnor och hur religionen kan fungera som ett stöd i arbetet. Sheikh Ibrahim Lethome kommer att presentera hur religion kan användas som komplement till andra angreppssätt för att bekämpa könsstympning av flickor och kvinnor i grupper och länder där könsstympning betraktas vara ett religiöst påbud.

Myndigheten för
stöd till trossamfund

JÄMSTÄLLDHETS
MYNDIGHETEN

- ActionAid Sverige berättar om sitt arbete. ActionAid är en global rörelse som arbetar i 45 länder för en mer rättvis, jämlik och hållbar värld utan fattigdom. ActionAids arbete har ett särskilt fokus på att stärka flickors och kvinnors rättigheter. Deras kamp för flickors och kvinnors rättigheter omfattar våld mot kvinnor och kvinnors kontroll över sina egna kroppar. I dag fortsätter ActionAid Sverige sina insatser mot könsstympning genom att organisera säkra utrymmen för målgrupperna, påverka nationell politik och sprida information om ämnet till yrkesverksamma.

Fler talare kan tillkomma.

Obs! Seminariet hålls delvis på engelska och delvis på svenska. Simultantolk kommer finnas tillgängligt.

Varmt välkomna!

/Jämställdhetsmyndigheten och Myndigheten för stöd till trossamfund

5.2. Ur marknadsföringsmaterialet till ”Delaktig, stark och synlig”

6. Ekonomisk redovisning

Se bilaga ”Bidrag – ekonomisk delredovisning”.

Myndigheten för
stöd till trossamfund

Besöksadress: Gustavslundsvägen 18, 2 tr, Bromma • Postadress: Box 140 38, 167 14 Bromma
Tel 08-453 68 70 • fax: 08-453 68 29 • e-post: info@myndighetenst.se • www.myndighetenst.se